

บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 The Teacher's Role and Instruction in The 21st Century

นภาพร ชลารักษ์*

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ด้วย เดิมการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะเพียงอ่านออกเขียนได้ (Literacy) เท่านั้น แต่สำหรับในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การปฏิบัติ และการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน กล่าวคือ จะไม่เป็นเพียงผู้รับ (Passive Learning) อีกต่อไป แต่ผู้เรียนต้องฝึกการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) โดยมีครูเป็น “โค้ช” ที่คอยออกแบบการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลได้ ประการสำคัญ คือ ครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่ต้องแสวงหาความรู้ไปพร้อมๆ กันกับผู้เรียนในขณะเดียวกัน

คำสำคัญ

บทบาทของครู ศตวรรษที่ 21

Abstract

The changes in the 21st century, which affected the lives of many people, the education system must develop and respond to the changes that happen. Formerly, the education system focused on the students with just the Literacy skills, while the education in the 21st century must focus on the students to learn, practice and inspire along the way. Students are not just passive learning anymore, but they have to what so called “learning by doing” and pursuit knowledge by themselves. Teachers will be a “Coach” to design the learning method and help the students to achieve. The most important, the teachers in the 21st century will not establish to be “Content Expert”, but they have to learn together with the students.

Keywords

Teacher's Role, The 21st Century

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
E-mail: nawaporn@feu.edu

บทนำ

ประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี ในทางตรงกันข้ามนั้นผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของไทยจากสถาบันวิชาการในระดับชาติและในระดับนานาชาติต่างบ่งชี้ว่าคุณภาพการศึกษาของไทยตกต่ำ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้ผลประเมินออกมาในลักษณะนี้เกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน และปัจจัยหนึ่งในนั้นคือ “ตัวครูผู้สอน” ที่จำเป็นต้องพัฒนาให้วิธีการสอนให้เหมาะสมกับยุคสมัย และเท่าทันโลก เพราะครูถือเป็นบุคคลหรือกลไกสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาของระบบการศึกษาของไทยประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงไม่ได้มีไว้สำหรับผู้เรียนเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วมีไว้พัฒนาครูและบุคลากรด้วย เป้าหมายเพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ สามารถเรียน ทำงานและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้ (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, ม.ป.ป.)

นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ เลขาธิการมูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ ได้ชี้ให้เห็นว่าในศตวรรษที่ 21 นี้ เป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวนความรู้เพิ่มขึ้นมหาศาลอย่างรวดเร็วทุกวัน ดังนั้น ผู้เรียนที่ท่องเก่ง เรียนเก่งอย่างเดียวไม่เพียงพอ แต่ต้องเป็นผู้เรียนที่ใฝ่รู้ อยากเรียนรู้ของใหม่และรู้วิธีที่จะเรียนรู้ด้วย นั่นคือมีทักษะการเรียนรู้ที่เรียกว่า Learning Skills พร้อมกันนั้นผู้เรียนต้องมีทักษะการใช้ชีวิตที่ดีด้วยที่เรียกว่า Life Skills และในประเด็นที่คล้ายคลึงกัน ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ประธานกรรมการ มูลนิธิสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม ได้กล่าวถึงผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ว่า ต่างจากยุคเก่าอย่างมาก คือ ผู้เรียนยุคใหม่ความรู้มากและเข้าถึงความรู้ได้ง่าย เพราะฉะนั้นการเรียนในห้องเรียนจึงยากมากที่ผู้เรียนจะสนใจ เพราะมีเรื่องอื่นที่สำคัญกว่า วิธีสร้างการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องไม่เพียงแต่เอาใจใส่ผู้เรียนเท่านั้น ยังต้องมีทักษะในการ “จุดไฟ” ในใจของผู้เรียน ให้การเรียนรู้ ให้สนุกกับการเรียนรู้ หรือให้การเรียนรู้สนุก และกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไป ครูจึงต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” (Teach Less Learn More) กล่าวคือ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของผู้เรียน ครูต้องตั้งคำถามและตอบได้ว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร และเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งเหล่านั้น ครูจะต้องทำอะไร หรือไม่ทำอะไรบ้าง ในสภาพการณ์เช่นนี้ ครูยังมีความสำคัญมากขึ้น และท้าทายครูทุกคนอย่างที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนแบบไม่ขาดทักษะสำคัญ (วิจารณ์ พานิช, 2555 ; 2556)

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 จึงส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตในสังคมอย่างทั่วถึง

ในอดีต สภาพสังคมไทยวิถีชีวิตของผู้คนเรียบง่ายไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง แต่เป็นสังคมที่เปิดกว้างยอมรับวัฒนธรรมจากภายนอก และนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นับเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลก อันเกิดจากความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสารสนเทศ สิ่งดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกอยู่ในยุคการสื่อสารไร้พรมแดน ซึ่งก่อให้เกิดทั้งโอกาส และการพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาทางการศึกษาจึงสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 โดยทักษะที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ที่มุ่งเน้นความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูง ส่งผลต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมในทุกมิติรอบด้าน ดังนั้น การเสริมสร้างองค์ความรู้ (Content Knowledge) ทักษะเฉพาะทาง (Specific Skills) ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expertise) และสมรรถนะของกาารู้เท่าทัน (Literacy) จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในศตวรรษที่ 21 ระบบการเรียนการสอนจึงต้องเพิ่มทักษะของคนที่จะต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงระดับอุดมศึกษา และตลอดชีวิต คือ 3R x 7C (วิจารณ์ พานิช, 2555)

3R ได้แก่	Reading (อ่านออก) Writing (เขียนได้) Arithmetics (คิดเลขเป็น)
7C ได้แก่	Critical thinking & Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork & Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information & Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing & ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career & Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

จากภาพที่ 1 ข้างท้าย โลกในศตวรรษที่ 21 นั้น สาระวิชาหลักที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ (Partnership for 21st Century Learning (P21), 2009) ประกอบด้วย

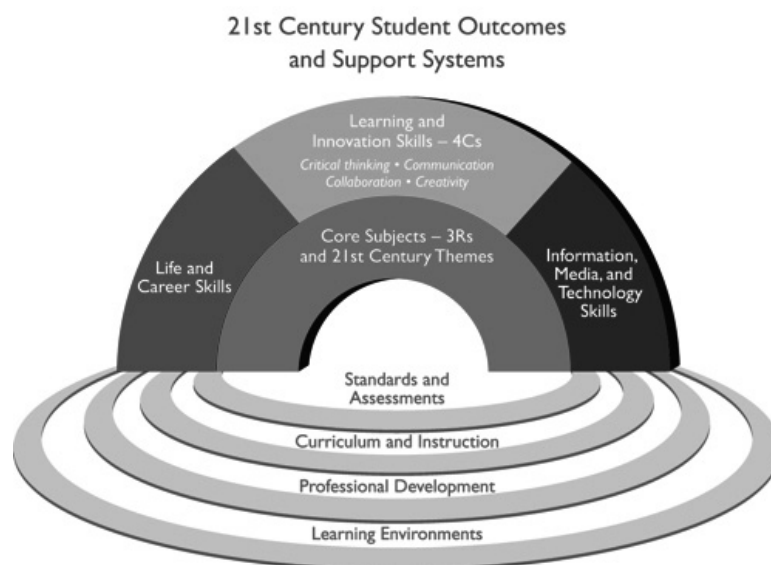
1. ภาษาแม่ และ ภาษาสำคัญของโลก
2. ศิลปะ คณิตศาสตร์
3. เศรษฐศาสตร์
4. ภูมิศาสตร์
5. ประวัติศาสตร์
6. รัฐและความเป็นพลเมือง

นอกจากสาระวิชาหลักเหล่านี้ที่จะได้เรียนรู้แล้ว ผู้เรียนต้องได้เรียนรู้แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Learning (P21), 2009) ซึ่งประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับโลก
2. ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ
3. ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี
4. ความรู้ด้านสุขภาพ
5. ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกันผู้เรียนควรได้รับการปลูกฝังให้ได้ทักษะสำคัญอีก 3 เรื่อง คือ

1. ทักษะชีวิตและการทำงาน
 - 1.1 ความยืดหยุ่นและการปรับตัว
 - 1.2 การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง
 - 1.3 ทักษะด้านสังคม และทักษะข้ามวัฒนธรรม
 - 1.4 การเป็นผู้สร้างหรือผลิตและมีความรับผิดชอบเชื่อถือได้
 - 1.5 ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ
2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม
 - 2.1 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม
 - 2.2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
 - 2.3 การสื่อสารและความร่วมมือ
3. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี
 - 3.1 การใช้และประเมินสารสนเทศได้อย่างเท่าทัน
 - 3.2 วิเคราะห์และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม
 - 3.3 ใช้เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1: 21st Century Student Outcome and Support Systems

ที่มา: Partnership for 21st Century Learning (P21), 2009

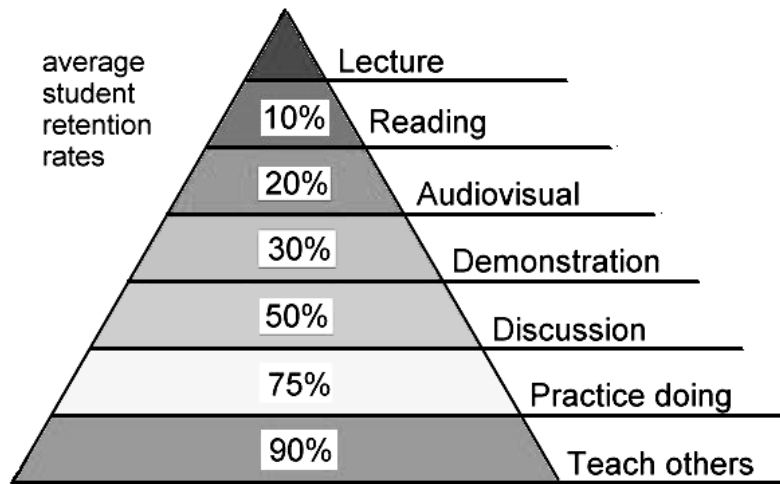
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับจากเดิมจากที่เน้นการเรียนรู้จากชุดความรู้ที่มีความชัดเจนสามารถพิสูจน์ได้ เป็นการเรียนรู้อีกชุดหนึ่ง คือความรู้ที่ไม่ชัดเจน อาจจะไม่แม่นยำและมีความคลุมเครือ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาหาคำตอบด้วยตนเอง หากจะให้เกิดความ หรือบ่งชี้ชัดเจนไปกว่า ทักษะใดที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คำตอบคือ แรงแบบดลใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด และส่งผ่านแรงบันดาลใจเหล่านี้ไปยังผู้อื่นและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าในศตวรรษที่ผ่านมาจะให้ความสำคัญกับการอ่านออกเขียนได้ (Literacy) แต่สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ความหมายของคำว่าอ่านออกเขียนได้ที่เราคุ้นเคยกันอยู่ อาจไม่เพียงพออีกต่อไป และจุดอ่อนของการศึกษาไทยคือ ผู้เรียนไม่ได้ทักษะที่สำคัญต่อชีวิต แต่ได้แค่วิชาเพื่อเอาไปตอบข้อสอบ แต่ผลเพียงเท่านั้นไม่พอ สิ่งที่เราต้องให้ความสำคัญคือ ต้องสร้างให้ลูกศิษย์เกิดความเป็นมนุษย์ ทักษะการเรียนรู้ และแรงบันดาลใจ

การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องก้าวข้ามผ่านคำว่าทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ถึงแม้ความรู้ที่อยู่ในการปฏิบัติ นั้นจะเป็นความรู้ที่ไม่ชัดเจน แต่ผู้เรียนเกิดกระบวนการการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นจุดที่สำคัญที่สุด และมีความซับซ้อนมากที่สุดเช่นกัน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับการดำรงชีวิตในยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา

การเรียนการสอนแต่ละวิธีส่งผลต่อการเรียนรู้ต่างกัน ดังอธิบายได้จากปิรามิดแห่งการเรียนรู้ (Learning Pyramid) ในภาพที่ 2 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ที่มีการสอนแบบบรรยาย ผู้เรียนนั่งฟังผู้สอน (Passive Learning) มีอัตราการเรียนรู้ (Retention Rate) เพียงร้อยละ 5 ในทางตรงกันข้ามการสอนคนอื่นหรือลงมือทำโดยนำความรู้มาใช้หรือลงมือทำทันที (Active Learning) มีอัตราการเรียนรู้ถึงร้อยละ 90

Learning Pyramid

Source: National Training Laboratories, Bethel, Maine

ภาพที่ 2: พีระมิดแห่งการเรียนรู้

ที่มา: ชรินทร์ โพธิ์เงิน, พรจิต ประทุมสุวรรณ และ สันติ หุตะมาน, ม.ป.ป.

วิจารณ์ พานิช (2556) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้สมัยใหม่ที่น่าสนใจมาจากหนังสือ How Learning Works ของ Herbert A. Simon ไว้ดังนี้

ประการที่ 1: ความรู้เดิมของผู้เรียนจะแตกต่างกันมาก ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางคนหากทดสอบพื้นฐานความรู้อาจจะเท่ากับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางคนทำแบบทดสอบพื้นฐานความรู้แล้วอาจจะเท่าผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พื้นฐานความรู้จะห่างกันมาก เนื่องจากผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ผู้เรียนที่ขยันและมีความรับผิดชอบสามารถไปศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในปัจจุบันความรู้หาได้ไม่ยาก อยู่ที่ว่าใครจะสามารถเข้าถึงความรู้ได้มากกว่า แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นในเรื่องความรู้เดิมก็คือ ผู้เรียนเกือบทุกคนมีความรู้เดิมที่ผิดๆ ติดตัว ครูต้องเข้าใจตรงนี้ต้องหาวิธีตรวจสอบให้พบและแก้หาทางแก้ มิเช่นนั้นผู้เรียนจะผิดไปเรื่อยๆ ส่งผลให้ไม่สามารถเรียนรู้ในระดับชั้นต่อไปได้และรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน

ประการที่ 2: การจัดระบบความรู้ที่เรียกว่า (Knowledge Organization) มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีเก่งและมีผลการเรียนดี จะสามารถจัดระเบียบความรู้ในสมองได้ดี ความรู้ไม่ได้อยู่แบบไม่มีทิศทาง แต่เป็นระบบ ดังนั้นผู้เรียนที่จัดระบบความรู้ได้ดี ก็จะสามารถนำความรู้มาใช้ได้ทันที่และถูกกาลเทศะ

ประการที่ 3: แรงจูงใจ (Motivation) และแรงบันดาลใจ (Inspiration) ครูจะต้องมีวิธีและเอาใจใส่ที่จะสร้างแรงจูงใจหรือแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน

ประการที่ 4: การเรียนที่ถูกต้อง ผู้เรียนต้องเรียนจนรู้จริง (Mastery Learning) ผู้เรียนที่ไม่รู้จริงโตขึ้นมาเขาจะเริ่มเบื่อ เพราะการเรียนจะน่าเบื่อ เป็นความทุกข์ยาก

ประการที่ 5: การสอนโดยการปฏิบัติและป้อนกลับ (Feedback) ศิลปะของการป้อนกลับสำคัญที่สุด ซึ่งจะทำให้การเรียนของผู้เรียนสนุก เป็นการให้รางวัลแก่ผู้เรียน เรียนแล้วเกิดความสุข เกิดความมั่นใจในตนเอง รู้ว่าตรงไหนตัวทำได้ดี รู้ว่าตรงไหนจะต้องปรับปรุง

ประการที่ 6: การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) พัฒนาการของนักเรียนและบรรยากาศของการเรียน การเรียนสมัยใหม่ผู้เรียนต้องเรียนเป็นทีมเพราะโลกสมัยใหม่นั้นความร่วมมือสำคัญกว่าการแข่งขัน บรรยากาศของความคิดที่หลากหลาย รับฟังซึ่งกันและกัน จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเรื่องแบบนี้เพื่อนคิดอย่างไร การคิดเป็นไปได้หลายแบบ เมื่อไรก็ตามบรรยากาศในโรงเรียนและในชั้นเรียน เน้นความถูกต้อง ไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียน

ประการที่ 7: ความสามารถในการกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ (Self - Directed Learner) ครูต้องฝึกให้ผู้เรียนเกิดความสามารถหรือทักษะในการกำกับการเรียนรู้ให้กับตัวเอง ที่สำคัญคือให้ผู้เรียนรู้ว่าตนเองมีวิธีการเรียนอย่างไรและปรับปรุงวิธีการเรียนของตนได้

บทบาทและทักษะของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 “ครู” ต้องเปลี่ยนบทบาทเป็น “โค้ช” ด้วย เนื่องจากในปัจจุบัน ความรู้มีมาก ครูจะจัดการอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้หมด ผลวิจัยแนะนำว่า ให้สอนเฉพาะที่สำคัญๆ ผู้เรียนสามารถนำความรู้นั้นไปบูรณาการและต่อยอดได้ ส่วนความรู้ที่ไม่ได้สอน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้เอง สิ่งสำคัญในการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 คือ ต้องเปลี่ยนวิธีการของการศึกษา คือเปลี่ยนเป้าหมายจาก “ให้ความรู้” ไปสู่ “ให้ทักษะ” เปลี่ยนจาก “ครูเป็นหลัก” เป็น “ผู้เรียนเป็นหลัก” (วิจารณ์ พานิช, 2556)

ครูแห่งศตวรรษที่ 21 ไม่ได้เป็นผู้ให้ความรู้แต่ต้องช่วยแก้ไขความผิดๆ ของผู้เรียน เนื่องจากสังคมเปลี่ยนทำให้ผู้เรียนเปลี่ยน ผู้เรียนสมัยนี้ไม่ได้เรียนความรู้และข้อมูลสำคัญเฉพาะจากโรงเรียนอีกต่อไป หรือกล่าวได้ว่าสมัยนี้ผู้เรียนรับความรู้จากโรงเรียน เป็นแหล่งรอง ไม่ใช่แหล่งหลัก แหล่งหลัก คือ การรับจากสังคมโดยรอบ โดยเฉพาะจากสื่อมวลชน และอินเทอร์เน็ต ความรู้จากแหล่งต่างๆ นอกโรงเรียนนั้น ผู้เรียนรับมาอย่างถูกต้องบ้าง รับมาแบบเข้าใจผิดบ้าง (วิจารณ์ พานิช, 2556) ในทำนองเดียวกัน ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2540) มีความเชื่อมั่นว่า ความรู้เกิดจากการสร้างขึ้นโดยตัวผู้เรียน ครูต้องมีบทบาทในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยการจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์ การคิดของผู้เรียนสอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการ และความเป็นไปได้ในปัจจุบันของพวกเขา การให้การศึกษาก็ต้องคำนึงถึงการคิดของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาความรู้ และโลกของผู้เรียนจะถูกสร้างขึ้น และสร้างใหม่ไปเรื่อยๆ ตามประสบการณ์ส่วนตัวของเขา ครูต้องใช้การ “เล่นเพื่อรู้” เป็นวิธีการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน

สรุป

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ทั้งผู้เรียนและครูก้าวเข้าสู่การเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ผู้ที่ต้องพัฒนาไม่ใช่เพียงผู้เรียนเท่านั้น แต่รวมไปถึงครูด้วยที่ต้องปรับบทบาทเป็นครูในศตวรรษที่ 21 โดยการไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่เป็น “ผู้เรียนรู้” เรียนไปพร้อมกับผู้เรียน ปรับกระบวนการเรียนการสอนเป็น “สอนน้อย เรียนมาก” เรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียนรู้จากชีวิตจริง เรียนรู้จากความซับซ้อนและไม่ชัดเจนของโลกและสังคม รวมไปถึงสร้างความรู้ขึ้นใช้เองและส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นใช้เองเช่นกัน ครูต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น “โค้ช” และการออกแบบการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2540). **เพลิน เล่นเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2556). **การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วัชรินทร์ โพธิ์เงิน พรจิต ประทุมสุวรรณ และ สันติ หุตะมา. (ม.ป.ป.). **การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นฐาน**. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2558, จาก www.fte.kmutnb.ac.th/km/projectbased%learning.pdf.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (ม.ป.ป.). **พัฒนาพ่อบุญแม่พิมพ์ในศตวรรษที่ 21 พันเฟืองสู่การพัฒนาระบบการศึกษาไทย**. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2558, จาก <http://seminar.qlf.or.th/Topic/30>
- Partnership for 21st Century Learning (P21). (2009). **Framework for 21st Century Learning**. Retrieved 19 May, 2015, from <http://www.p21.org/our-work/p21-framework>